

WHEEL OF FORGE BOX 3 - ONDERZOEK

ONDERZOEKSKAARTEN

KLASSIKALE KAART: serie of parallel?

KAART 1: de snelheid van de motor 1

KAART 2: de snelheid van de motor 2

KAART 3: motoren vergelijken

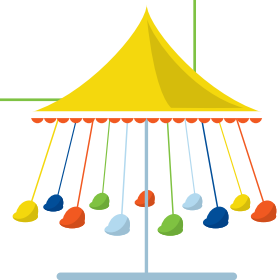
KAART 4: de draairichting

KAART 5: het zonnepaneeltje

KAART 6: een heldere gloeilamp

KAART 7: één LED laten branden

KAART 8: meerdere LED aansluiten

KLASSIKAAL: SERIE OF PARALLEL?

WAT HEB JE NODIG?

2 gloeilampen 3,5 V – 2A	1 batterij 1,5 Volt	1 houder	schakel- draden

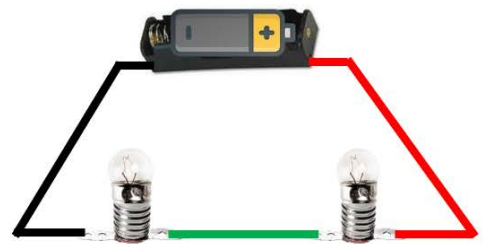
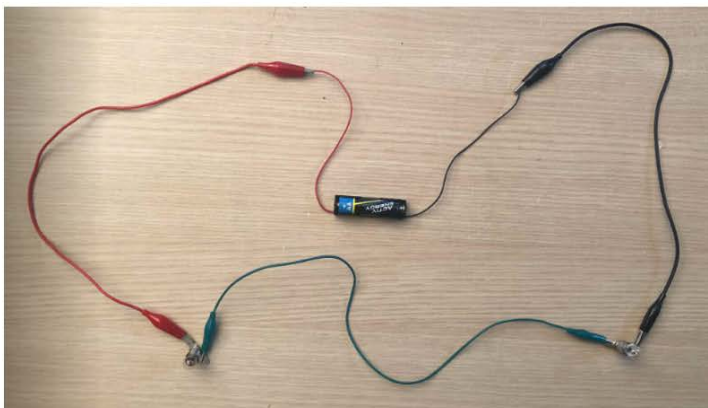
VOORBEREIDING:

- Draai de gloeilamp vast in de lamphouder.
- Klik de batterijen in de batterijhouder met de **plus - kant** aan de **rode draad**.

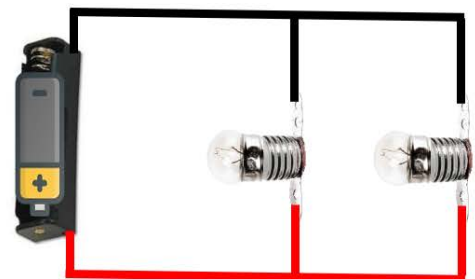
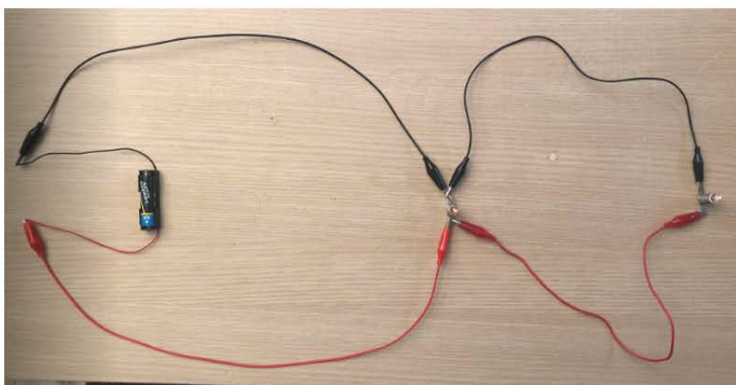
ONDERZOEKSVRAAG

Hoe kan ik 2 gloeilampjes laten branden?

SCHAKELPLAN 1 - SERIE

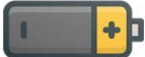
SCHAKELPLAN 2 - PARALLEL

ONDERZOEKSKAART 1: DE SNELHEID VAN DE MOTOR 1

WAT HEB JE NODIG?

schijf 90 gram	3 batterijen 1,5 Volt	3 houders	elektromotor 3 V – 0,2A

VOORBEREIDING:

- Klik de batterijen in de batterijhouder met de **plus - kant** aan de **rode draad**.
- Klik de massa (draaischijf) op de motor.
- Leg de motor met het witte pinnetje omhoog.
- De gouden lipjes aan de onderkant van de motor zijn de plus en minpool.

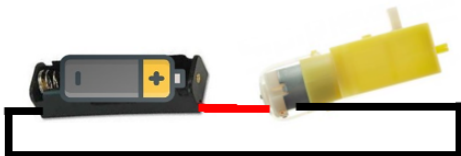
ONDERZOEKSVRAAG

Hoe kan ik de snelheid van de motor aanpassen?

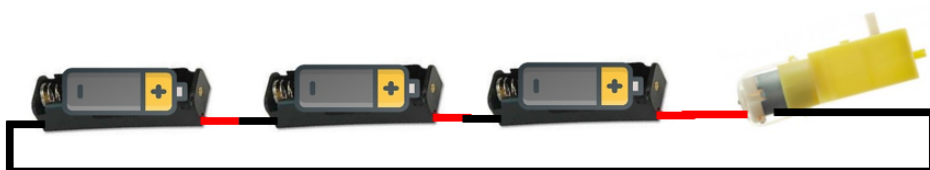
SCHAKELPLAN 1

SCHAKELPLAN 2

SCHAKELPLAN 3

ONDERZOEKSKAART 2: DE SNELHEID VAN DE MOTOR 2

WAT HEB JE NODIG?

schijf 90 gram	2 batterijen 1,5 Volt	2 houders	elektromotor 2 V – 0,02A	weerstand 10 Ohm

VOORBEREIDING:

- Klik de batterijen in de batterijhouder met de **plus - kant** aan de **rode draad**.
- Klik de massa (draaischijf) op de motor, zo kan je zien hoe snel hij draait.

ONDERZOEKSVRAAG

Hoe kan ik de snelheid van de motor aanpassen?

SCHAKELPLAN 1

SCHAKELPLAN 2

SCHAKELPLAN 3

SCHAKELPLAN 4

ONDERZOEKSKAART 3: MOTOREN VERGELIJKEN

WAT HEB JE NODIG?

schijf 90 gram	schijf 90 gram	2 batterijen 1,5 Volt	2 houders	elektromotor 3 V – 0,2A	elektromotor 2 V – 0,02A

VOORBEREIDING:

- Klik de batterijen in de batterijhouder met de **plus - kant** aan de **rode draad**.
- Klik de massa (draaischijf) op de motor, zo kan je zien hoe snel hij draait.
- Maak schakeling 1 en 2 op hetzelfde moment om te **vergelijken**.
- Leg de motor met het witte pinnetje omhoog.
- De gouden lipjes aan de onderkant van de motor zijn de plus en minpool.

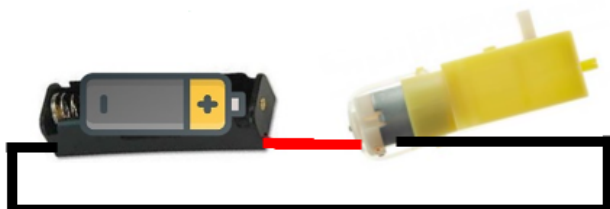
ONDERZOEKSVRAAG

Wat is het verschil tussen de twee motoren?

SCHAKELPLAN 1

SCHAKELPLAN 2

Wat zit er in de gele **behuizing**?
Laat ons eens kijken.
Wat weet je hierover?

ONDERZOEKSKAART 4: DE DRAAIRICHTING

WAT HEB JE NODIG?

 schijf 90 gram	 2 batterijen 1,5 Volt	 2 houders	 elektromotor 2 V – 0,02A	 drukknop schakelaar

VOORBEREIDING:

- Klik de batterijen in de batterijhouder met de **plus - kant** aan de **rode draad**.
- Klik de massa (draaischijf) op de motor, zo kan je zien hoe snel hij draait.

ONDERZOEKSVRAAG

Hoe kan ik de draairichting van de motor veranderen?

SCHAKELPLAN 1

SCHAKELPLAN 2

SCHAKELPLAN 3

ONDERZOEKSKAART 5: HET ZONNEPANEELTJE

WAT HEB JE NODIG?

 massa 20 gram	 zonnepaneel 0,5V – 0,25A zaklamp	 1 gloeilamp 3,5 V – 2A	 elektromotor 2V – 0,02A	 1 LED (wit) 3 V – 0,02A	 1 zoemer 1,5 V – 0,015A

VOORBEREIDING:

- Het lange pootje van de LED is de **pluspool**, verbind deze met de pluspool.
- Het korte pootje van de LED is de **minpool**.

ZAKLAMP:

- Maak een **schakeling** die je op de kaart ziet.
- Schijn **loodrecht** op het zonnepaneeltje.
- Schijn **schuin** op het zonnepaneeltje.
- Schijn **vlakbij** (aan het oppervlak van) het zonnepaneeltje.
- Schijn **op een afstand van ongeveer 5 cm** op het zonnepaneeltje.
- Schijn **op een afstand van ongeveer 10 cm** op het zonnepaneeltje.

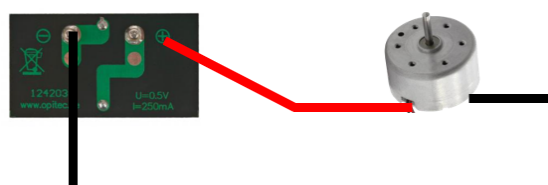
ONDERZOEKSVRAAG

Welke verbruiker werkt ook op zonne-energie?

SCHAKELPLAN 1

SCHAKELPLAN 2

SCHAKELPLAN 3

SCHAKELPLAN 4

Tip: plooi de pootjes van de LED wat open.

ONDERZOEKSKAART 6: EEN HELDERE GLOEILAMP

WAT HEB JE NODIG?

1 gloeilamp 3,5 V – 2A	2 batterijen 1,5 Volt	2 houders	weerstand 10 Ohm	drukknop schakelaar

VOORBEREIDING:

- Draai de gloeilamp vast in de lamphouder.
- Klik de batterijen in de batterijhouder met de **plus – kant** aan de **rode draad**.

ONDERZOEKSVRAAG

Hoe kan ik de lichtsterkte van de gloeilamp veranderen?

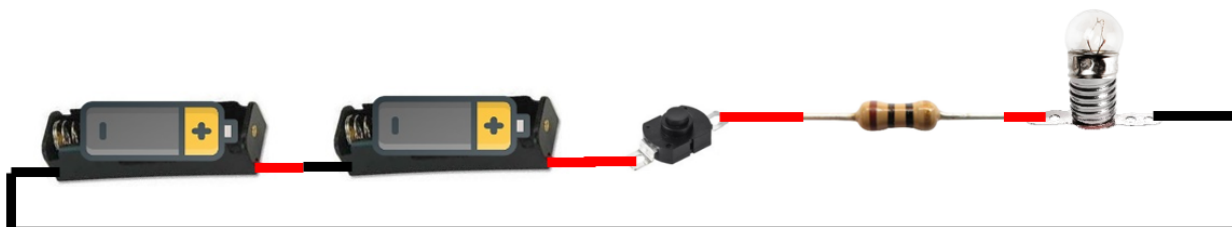
SCHAKELPLAN 1

SCHAKELPLAN 2

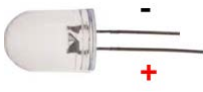
SCHAKELPLAN 3

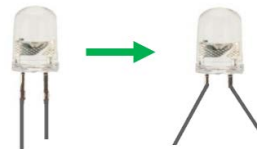
ONDERZOEKSKAART 7: ÉÉN LED LATEN BRANDEN

WAT HEB JE NODIG?

 1 LED (wit) 3 V – 0,02A	 2 batterijen 1,5 Volt	 2 houders

VOORBEREIDING:

- Klik de batterijen in de batterijhouder met de **plus - kant** aan de **rode draad**.
- Het lange pootje van de LED is de **pluspool**. Het korte pootje is de **minpool**.
- Bij een **snijpunt** zet je klemmetjes op elkaar.
- Plooi de pootjes van de LED een beetje open.

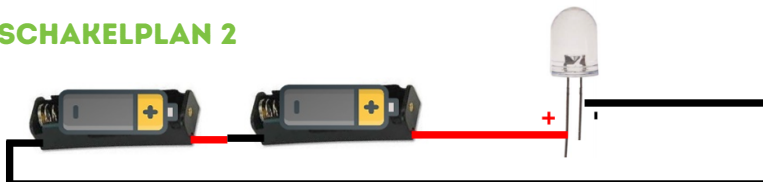
ONDERZOEKSVRAAG

Hoe moet ik de batterijen aansluiten om een LED te laten branden?

SCHAKELPLAN 1

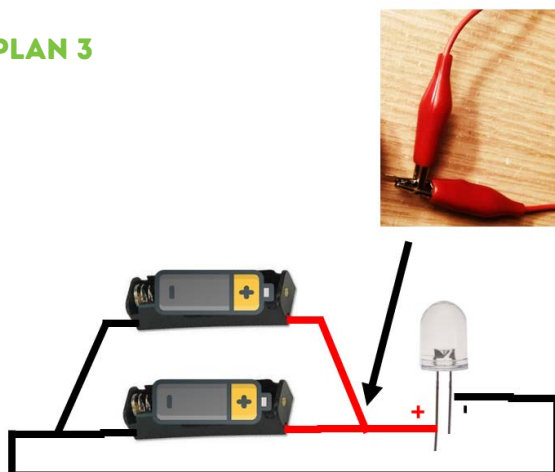
SCHAKELPLAN 2

De batterijen staan in **SERIE**.
Dit is de serieschakeling.

SCHAKELPLAN 3

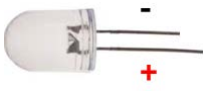
De batterijen staan in **PARALLEL**.
Dit is de parallelschakeling.

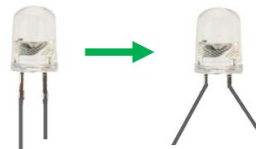
ONDERZOEKSKAART 8: MEER LEDS AANSLUITEN

WAT HEB JE NODIG?

2 LED (wit) 3 V – 0,02A	2 batterijen 1,5 Volt	2 houders

VOORBEREIDING:

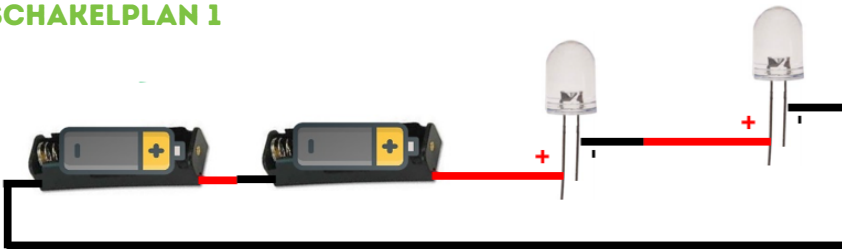
- Klik de batterijen in de batterijhouder met de **plus – kant** aan de **rode draad**.
- Het lange pootje van de LED is de **pluspool**. Het korte pootje is de **minpool**.
- Bij een **snijpunt** zet je klemmetjes op elkaar.
- Plooi de pootjes van de LED een beetje open.

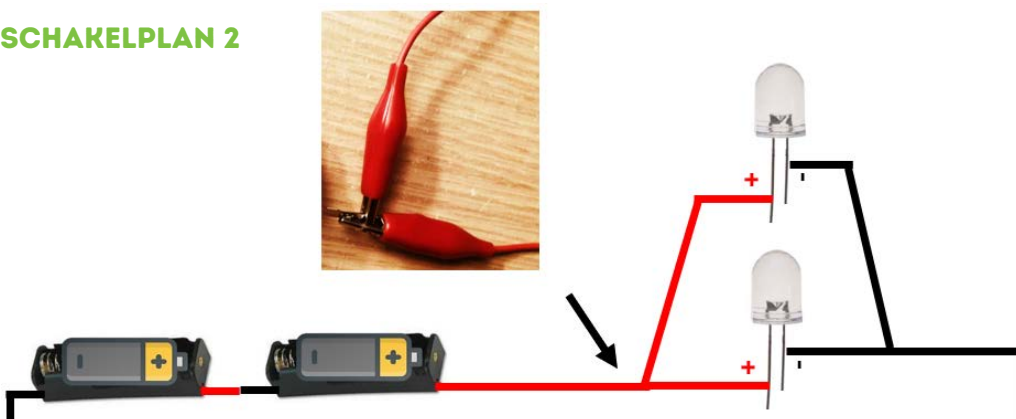
ONDERZOEKSVRAAG

Hoe kan ik meerdere LED laten branden?

SCHAKELPLAN 1

SCHAKELPLAN 2

Op de eerste prent schakel je de LED in **SERIE**.
Schakel je de plus aan de plus en min aan de min? Dat heet **PARALLEL**.
Dat zien we bij de tweede prent. Wat werkt beter?

